

РЕШЕНИЕ

№ 46

гр. Павликени, 26.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПАВЛИКЕНИ, III СЪСТАВ, в публично заседание на деветнадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Цветомил Горчев

при участието на секретаря Боряна Николова
като разгледа докладваното от Цветомил Горчев Гражданско дело № 20224140100702 по описа за 2022 година

и за да се произнесе, взе в предвид следното:

Постъпила е молба от И. М. Г. с ЕГН ***** с адрес гр. С., ул. *** и от М. М. Ц. с ЕГН ***** с адрес гр. Г.О., ул. *** за възстановяване на запазената им част и намаляване на универсално завещателно разпореждане, извършено със Саморъчно завещание от ***2005 година, обявено на ***2022 година от нотариус П.П. - рег. № 129 в НК - С. и вписано в Службата по вписванията при РС – П. с вх. Рег. № *** г., Акт № ***, том ***, с което наследодателят им и техен баща М.Й.Г. с ЕГН *****, бивш жител на гр. С., ул. ***, починал на *** година завещал на ответницата С. К. С. с ЕГН ***** с адрес гр. С., ул. ***, цялото свое движимо и недвижимо имущество, а именно две трети идеални части. Претендират разноски.

В срока за отговор ответницата - С. К. С. с ЕГН ***** с адрес гр. С., ул. *** - депозира чрез пълномощника си писмен такъв, като навежда доводи, че претенцията е недопустима, тъй като ищците не са приели наследството по опис и търси прекратяване на производството. Излага твърдения, че е била съжител на наследодателя, за когото се грижила до смъртта му. Не оспорва факта, че ищците са наследници по закон – деца на М.Й.Г., както и че той приживе се е разпоредил с цялото си имущество, което е притежавал към момента на смъртта си в нейна полза чрез процесното

саморъчно завещание. Оспорва твърдението на ищците, че е накърнена запазената част им, тъй като преди смъртта си наследодателят □ се разпоредил с редица имоти в полза на ищците и техни низходящи. Алтернативно излага аргументи да е предлагала доброволно уреждане на спора. В с.з. поддържа становището си.

Събрани са писмени доказателства.

Съдът, с оглед събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Страните не спорят, че ищците са преки законни наследници на М.Й.Г. с ЕГН *****, бивш жител на гр. С., ул. ***, починал на ***година, като ищецът е низходящ – негов син, ищцата е низходяща – негова дъщеря – установено и от приложеното Удостоверение за наследници на Община - С.

Ответницата е негова преживяла съжителка – неоспорено в производството нейно твърдение.

Безспорно по делото е и че на ***2005 година наследодателят на страните е направил саморъчно завещание, в което с пълно съзнание за значението на акта, който извършва и по своя собствена воля е направил следното разпореждане с имуществото, което притежава към момента на смъртта си, а именно завещава на ответницата цялото си движимо и недвижимо имущество, което притежава към момента на смъртта си. Това е неговата последна воля, която е пожелал да изпълнят наследниците му. Завещанието е написал и подписал саморъчно, без поправки, прибавки и съкращения – приложеното Завещание.

С Протокол за обявяване на саморъчно завещание с дата ***2022 год. ищецът, като наследник - син на М.Й.Г. с ЕГН *****, бивш жител на гр. С., ул. ***, починал на *** година се явил в кантората на П.П. — Нотариус в района на действие на П. районен съд, вписан под № 129 (сто двадесет и девети) в регистъра на Нотариална камара гр. С., с искане да бъде обявено саморъчното завещание на покойния му баща, съхранявано по нот. дело № ***, акт ***, том ***, рег.№ ***/***2005 год. по описа на същия нотариус. Същата е представила пред Нотариуса удостоверение за наследници, от което било установено, че завещателят е починал на *** год. в гр. С. В Протокола е посочено, че завещанието е написано на жълт кариран лист, на една страница. Написано е четливо, без съществени зачерквания и поправки, датирано и подписано. Същото е прочетено гласно на молителя, след което страницата от листа, на който е написано, е подписана от молителя и от Нотариуса, за което

е съставен представения протокол, който след като бил прочетен гласно на молителя, се подписал от него и Нотариуса.

Тъй като в наследствената маса влизали и недвижими имоти, завещанието е изпратено за вписване и съответно вписано в СВ при РС – П.

При наличието на така представените писмени доказателства, чиято истинност не бе оспорена, съдът приема, че искът за възстановяване на запазена част с правно основание чл. 30, ал. 1 от ЗН е подаден от заинтересовани лица – преки низходящи на наследодателя.

Искът е допустим за разглеждане и съдът цени неоснователни възраженията в обратна насока, по следните съображения:

Съгласно чл. 30, ал. 2 ЗН когато наследникът, чиято запазена част е накърнена, упражнява правото си да иска възстановяването ѝ спрямо лица, които не са наследници по закон е необходимо същият да е приел наследството по опис. Не е спорно, че съставянето на опис на наследственото имущество има за последица отграничаване на имуществото, което наследодателят е притежавал към момента на своята смърт от имуществото на призованите към наследяване лица. В този смисъл самият опис има само доказателствено значение досежно обема на оставеното в наследството имущество и може да бъде съставен по искане на посочените в чл. 554 ГПК лица, т. е. правото да се иска съставяне на опис на наследственото имущество принадлежи не само на призования към наследяване. Приемането на наследството по опис обаче е свършено различно по своето естество и правни последици правно действие, което има за цел да ограничи отговорността на приелия наследството по опис за задълженията на наследодателя, вкл. и задълженията по завет, само до стойността, която се покрива от наследственото имущество и в този смисъл следва да бъде правено разграничение между самия опис на наследственото имущество и приемането на наследството по опис. Приемането на наследството по опис изисква всъщност два формални акта - да бъде съставен опис на наследството и да бъде направено заявление от призованото към наследяване лице, че приема наследството по опис, което заявление, за да породи действие, следва да бъде вписано в особената книга на съда по реда на чл. 49, ал. 1 ЗН. В производството по възстановяване на запазена част от наследството самият опис има доказателствено значение и всяка една от спорещите страни може да доказва различен обем на наследственото имущество от посочения в опис. Наличието на вписано по предвидения в закона ред заявление за приемане на наследството по опис е предпоставка за реализиране на правото да се иска възстановяване на запазена част от наследството в хипотезата на чл. 30, ал. 2 ЗН. Когато призовано към наследяване дееспособно лице претендира

възстановяване на запазената си част от наследството спрямо заветник или надарен, който не е призван към наследяване, посредством това заявление се изразява воля да се брани едно специфично, признато от закона право, а именно правото на възстановяване на запазената част от наследството на посочените в чл. 28 ЗН лица, което дава право на наследника по закон да ограничи отговорността си за направените от наследодателя завети само до размера на разполагаемата част, както и да иска намаляване на извършените приживе от наследодателя дарения до размера на разполагаемата част. Наследственото имущество се обособява като отделна съвкупност с цел да бъде извършена преценка дали с оглед разпоредбите на чл. 28, чл. 29 и чл. 31 ЗН призованото към наследяване лице в качеството си на универсален правоприемник на наследодателя следва да удовлетвори заветите изцяло /т. е. дали същите са извършени от наследодателя в рамките на разполагаемата му част от наследството/, както и дали извършените приживе от наследодателя дарения не накърняват признатото му от закона право на част от наследственото имущество /запазената му част/. Самият закон дава възможност на призованото към наследяване лице, което има право на запазена част от наследството, да ограничи възможността за облагодетелстване с имущество на наследодателя, която може да бъде реализирана безусловно по отношение на призвани към наследяване лица /ТР № от 04.02.2005 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 1/2005 г. на ОСГК/, но по отношение на лица, които не са призвани към наследяване съгласно изричната разпоредба на чл. 30, ал. 2 ЗН следва да бъде предхождана от приемане на наследството по опис. Поради това изискването за приемане на наследство по опис е предпоставка за реализиране на правото да се иска възстановяване на запазена част от наследството само когато наследодателят е извършил дарствени разпореждания или частни завещателни разпореждания, но не и когато завещателното му разпореждане е универсално /в последната хипотеза общото завещателно разпореждане съгласно чл. 16, ал. 1 ЗН придава на лицето, в полза на което е направено, качеството наследник, а не на кредитор на наследството/, както и когато завещание, което не е било известно, е било открито след приемането на наследството по смисъла на чл. 55 ЗН.

По същество претенцията е основателна и доказана.

С иска по чл. 30, ал. 1 от ЗН е установена правната възможност за реализиране и защита на едно самостоятелно субективно преобразуващо право на наследниците по чл. 28, ал. 1 от ЗН.

Материалноправно легитимирани лица по тази претенция са наследникът с право на запазена част и лицето, което е облагодетелствано от извършената безвъзмездна разпоредителна сделка от наследодателя. Законът не ограничава

възможността на всяко дееспособно лице да се разпорежи в полза на трето лице с конкретно свое имущество или изцяло с онова, което притежава, но в случаите на безвъзмездни разпореждания – дарения или завещания – брани правата на наследниците със запазена част по чл. 28, ал. 1 от ЗН, като именно чрез иска по чл.30, ал.1 от ЗН им гарантира възможността за получат онази част от имуществото на наследодателя или нейната равностойност, която е определена като тяхна запазена част.

Предмет на разглеждане в настоящото исково производство е предявената от ищите претенция за възстановяване на запазената част от наследството останало от техния баща чрез намаляване на едно универсално саморъчното завещание, направено от последния в полза на ответницата.

От формална страна саморъчното завещание отговаря на законовите изисквания на чл. 25, ал. 1 от ЗН, като то е обявено от Нотариус по реда на чл. 27, ал. 1 от ГПК.

В конкретният казус съдът приема, че при условията на пълно и главно доказване ищите доказаха по безспорен начин с представените по делото доказателства, че са от кръга на лицата, посочени в закона, ползващи се от правото на запазена част, както и степента си на родство, а именно първа степен - син и дъщеря на завещателя, в който смисъл когато наследодателят остави низходящи, той не може със завещателни разпореждания да накърнява онова, което съставлява негова запазена част от наследството - чл. 28, ал. 1 от ЗН.

Видно от процесното универсално завещание е, че М.Й.Г. с ЕГН *****, бивш жител на гр. С., ул. ***, починал на *** година е завещал цялото си движимо и недвижимо имущество, което притежава към момента на смъртта си в полза на ответницата, с което действие той е накърнил полагащата се на неговите син и дъщеря запазена част от наследството.

Съгласно чл. 29, ал. 1 от ЗН запазената част на низходящите, когато наследодателят е оставил за наследници две деца е 2/3 от наследството, то съдът приема, че именно в този размер трябва да се намали универсалното завещание без да се изследва и съставя наследствена маса, съответно разпределя между ищите, тъй като не това е целта на исковото производство по чл. 30, ал. 1 от ЗН.

Следователно претенцията на ищите против ответницата с правно основание чл. 30, ал. 1 от ЗН, е основателна и доказана – доколкото именно 2/3 се претендира, поради което и съдът следва да им възстанови запазената

част от наследството на техния баща, като намали универсалното му завещателно разпореждане, в полза на ответницата, в размер на 2/3 и възстанови запазената им част, в размер на 2/3 от оставеното наследство на техни баща.

При този изход на производството и на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК претенцията за разноси на ищците е основателна и доказана, поради което ответницата следва да бъде осъдена да им заплати сумата в размер общо на 1 221,64 лева, която сума включва адвокатско възнаграждение и държавни такси.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ВЪЗСТАНОВЯВА, на основание чл. 30, ал. 1 от ЗН на И. М. Г. с ЕГН ***** с адрес гр. С., ул. *** и от М. М. Ц. с ЕГН ***** с адрес гр. Г.О., ул. *** запазената част в размер на 2/3 (две трети) от наследството на техния баща М.Й.Г. с ЕГН *****, бивш жител на гр. С., ул. ***, починал на *** година, като **НАМАЛЯВА** универсалното завещателно разпореждане, направено от М.Й.Г. със саморъчно завещание, изготвено на ***2005 година и обявено на ***2022 година с Протокол за обявяване на саморъчно завещание от *** год. на П.П. — Нотариус в района на действие на П. районен съд, вписан под № 129 (сто двадесет и девети) в регистъра на Нотариална камара гр. С., вписано в СВ - гр. П. с вх. рег. № *** г., Акт № ***, том ***, в полза на С. К. С. с ЕГН ***** с адрес гр. С., ул. *** до размер на 2/3 (две трети) от оставеното наследство на техния баща.

ОСЪЖДА С. К. С. с ЕГН ***** с адрес гр. С., ул. *** да заплати на И. М. Г. с ЕГН ***** с адрес гр. С., ул. *** и от М. М. Ц. с ЕГН ***** с адрес гр. Г.О., ул. *** сумата 1 221,64 лева лева, представляваща съдебно-деловодни разноси.

Решението може да се обжалва пред ВТОС в 14 дневен срок от съобщението до страните, на които да се връчат преписи.

Съдия при Районен съд – Павликени: _____